

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 18/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2014 regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (RP 141/2014 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lantbruksråd Esko Juvonen och regeringssekreterare Jarno Virta, jord- och skogsbruksministeriet
- lagstiftningsråd Jyri Inha, finansministeriet

- jurist Maire Lumiaho, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- ordförande Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- direktör Antti Huhtamäki, Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- enhetschef Risto Syväälä, Maatalousyrittäjien eläkelaitos
- projektsakkunnig Hannu Vuoriniemi, MTK-Keski-Suomi.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- justitieministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet
- Paliskuntain yhdistys.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att tillämpningen av stödssystemet enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk förlängs så att avträdelsestöd kan beviljas lantbruksföretagare som under åren 2015—2018 upphör med att bedriva jordbruk på det sätt som föreskrivs i lagen.

I lagen görs ändringar som berör stödmottagarens ålder samt den minimiinkomst som bedrivandet av jordbruk på lägenheten ska ge och som

tillämpas då gårdsbruksenhetens livsduglighet uppskattas.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Om tidpunkten för ikraftträdandet av lagen föreskrivs genom förordning av statsrådet. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet konstaterar att det nuvarande systemet för avträdelse grundar sig på lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) som trädde i kraft vid ingången av 2007. Den tillämpas på avträdelser som genomförs åren 2007–2014. Den ursprungliga lagen, som gällde avträdelser som genomförts fram till utgången av 2010, förlängdes att gälla till utgången av 2014 genom en lagändring 2009. I samband med den gjordes också vissa ändringar i fråga om villkoren för stöd. När stödsystemet förlängdes förblev avträdelseåldrarna oförändrade vid generationsväxlingsöverlåtelser mellan nära släktingar och mellan andra personer än nära släktingar, dvs. 56 respektive 60 år.

Avträdelsesättet och, i fråga om överlåtelse av gårdsbruksenhet, avträdares och förvärvarens släktskapsförhållande har inverkat på minimiavträdelseåldern, dvs. den ålder från och med vilken avträdelsestöd tidigast kan börja betalas. Inom ramen för de olika lagarna om avträdelsestöd har minimiavträdelseåldern ändrats ett flertal gånger, senast från ingången av 2014. Ålderskravet ändrades då från 56 till 59 år i fråga om generationsväxlingar mellan nära släktingar. Yngre make till avträdares och ett yngre syskon till avträdares som deltar i jordbruket och som är delägare i gårdsbruksenheten kan enligt gällande bestämmelser upphöra med att bedriva jordbruk fem år före den egentliga avträdelseåldern, om den make eller det syskon som upphör med jordbruket tillsammans med dem har rätt till avträdelsestöd. Utbetalningen av stödet börjar emellertid först efter det att ovan nämnda minimiåldrar har uppnåtts. Rätten att upphöra med jordbruket fem år före den egentliga avträdelseåldern gäller även efterlevande make till en lantbruksföretagare och make till en arbetsoförmögen lantbruksföretagare.

Vid en generationsväxling förutsätts att förvärvaren har tillräcklig yrkesskicklighet, är högst 39 år och att hans eller hennes inkomster av varaktig natur av annat än gårdsbruk och kompletterande verksamhet till gårdsbruket som

bedrivs utifrån gårdsbruksenheten inte överstiger 60 000 euro om året. Förvärvaren ska också med en affärsplan visa att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för honom eller henne är ekonomiskt livskraftig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 15 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare. Med inkomst av företagsverksamheten på gårdsbruksenheten avses jordbruksinkomsten, den företagarinkomst som förvärvaren får för den kompletterande verksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten samt skogsbruksinkomsten, för vilken den inkomst som motsvarar skogens uthålliga avverkningsmängd används som grund.

Av motiveringen till propositionen framgår att kommissionen tillåter att statligt stöd beviljas jordbrukare som helt och hållet avstår från sin jordbruksnäring. De regler för jordbruks- och landsbygdspolitiken som gäller för EU:s nya finansieringsperiod träder i kraft vid ingången av 2015. Europeiska kommissionen har dessutom meddelat riktlinjer för statligt stöd till jord- och skogsbruk samt för landsbygdsområden under åren 2014–2020. Kommissionen tillämpar riktlinjerna från och med 1 juni 2014. Bestämmelser om förtidspensionssystemet för lantbruksföretagare ingår inte längre i den nya finansieringsperiodens EU-bestämmelser och inte heller i kommissionens riktlinjer. Enligt Europeiska kommissionens nya riktlinjer måste de nuvarande förtidspensionsstödsystemen stegvis upphöra senast den 31 december 2018.

Det föreslås i propositionen att stödsystemet enligt lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk förlängs till det datumet, alltså till den 31 december 2018. Vid avträdelser som sker under åren 2017 och 2018 höjs minimiåldern för avträdelsestöd som gäller jordbruk från nuvarande 59 år till 60 år, även i sådana fall där generationsväxlingen genomförs mellan nära släktingar. Vid avträdelser som gäller renhushållning höjs minimiåldern från nuvarande 56 år till 57

år. Höjningen av åldersgränsen motsvarar det allmänna målet att förlänga arbetskarriärerna och stöder sparmålen för statsfinanserna.

Utskottet noterar att gårdsbruksenhetsens ekonomiska livsduglighet i fortsättningen uppskattas endast utifrån inkomsterna av det jordbruk som bedrivs på gårdsbruksenheten, i kalkylen beaktas inte längre inkomst av kompletterande verksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten och inte heller inkomst av skogsbruk. När gårdens livsduglighet uppskattas förutsätts alltså att det jordbruk som bedrivs på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 15 000 euro om året för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare. I motiveringen till propositionen lyfts det fram att det inkomstkrav som anknyter till gårdsbruksenhetsens ekonomiska livsduglighet i detta nu är ganska lågt med beaktande av att minimiinkomsten också inkluderar skogsinkomster och inkomster av kompletterande verksamheter på lägenheten. Inte heller föreskrivs någon minimigräns för inkomsterna av jordbruket.

Utskottet konstaterar att propositionens förslag om uppskattningen av gårdsbruksenhets livsduglighet lyfter fram vikten av att avträdelsestödet ska beviljas för sådana generationsväxlingar där inkomsten är av central betydelse för företagets inkomstbildning. Att den kompletterande verksamheten lämnas utanför uppskattningen gör emellertid att multifunktionella jordbruk som är viktiga för bioekonomin utesluts från möjligheterna att få avträdelsestöd vid generationsväxlingar på gårdsbruk. För att råda bot på detta föreslår utskottet i detaljmotiveringen att ett villkor vid uppskattningen av gårdsbruksenhets livsduglighet ska vara att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 15 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare, varav det jordbruk som bedrivs på gårdsbruksenheten ger minst 12 000 euro per år. Utskottet framhåller att också efter den föreslagna ändringen är ett av lagens syften att främja odling som bedrivs som huvudsyssla.

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget med anmärkningarna ovan och ändringsförslagen nedan.

Detaljmotivering

15 §. Generationsväxlingsöverlåtelse. På de grunder som anføres i den allmänna motiveringen föreslår utskottet att ett villkor vid avträdelsen av en gårdsbruksenhet ska vara att den är livsduglig och att företagsverksamheten på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 15 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare, varav det jordbruk som bedrivs på gårdsbruksenheten ger minst 12 000 euro per år.

Ändringen ovan gör den i propositionen föreslagna ändringen av 4 mom. överflödigt, och utskottet föreslår därför att den utesluts.

24 §. Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat. Enligt 1 mom. 2 punkten förutsätts enligt formuleringen i regeringens proposition att den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger ska vara minst två och en halv gång så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts av en ekonomiskt livskraftig gårdsbruksenhet, alltså 37 500 euro per år. På grund av den ändring i 15 § som föreslås ovan föreslår utskottet att punkten ändras så att den inkomst som jordbruket ger ska vara minst två och en halv gång så stor som inkomsten enligt utskottets förslag till ändring av 15 §, alltså 30 000 euro.

26 a §. Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse. På grund av den ändring i 15 § som föreslås ovan föreslår utskottet att formuleringen "den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten" i 4 mom. ersätts med ordet "företagsverksamheten".

77 a §. Slutförande av en påbörjad generationsväxling åren 2013—2018 med avvikelser från regelrätt avträdelse.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet konstaterar att det i bestämmelsens 3 mom. föreslås att en övergångstid på två månader från ingången av 2015. Enligt propositionen ska övergångstiden gälla sådana sökande som har getts förhandsbeslut före utgången av 2014. Det är enligt utskottet viktigt att övergångstiden utvidgas till att omfatta också de generationsväxlingar där ansökan om stöd har blivit anhängig före utgången av 2014. Därmed kommer bestämmelsen att tillämpas på samma sätt oberoende av i vilket behandlingsskede ansökan befinner sig när tillämp-

ningsperioden för den gällande bestämmelsen tar slut den 31 december 2014.

För tydlighets skull föreslår utskottet också att ett omnämnande av att på de avträdelser som görs 2015 och som nämns i momentet tillämpas de bestämmelser som gällde avträdelser 2014.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget med ändringar (Utskottets ändringsförslag).

Utskottets ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 2 §, 8 §, 15 § 1 mom. 4 punkten, (*utesl.*) samt 4 mom., 24 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 26 a § 1 och 3 mom. och 77 a §, sådana de lyder, 2 § delvis ändrad i lag 1787/2009, 8 § delvis ändrad i lag 1000/2012, 15 § 1 mom. 4 punkten och 77 a § i lag 1000/2012, 24 § 1 mom. 2 punkten samt 26 a § 1 och 3 mom. i lag 1787/2009, som följer:

2 och 8 §
(Som i RP)

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

vid avträdelserna är ekonomiskt livskraftig och att *företagsverksamheten* som bedrivs på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelserna ger en inkomst på minst 15 000 euro per år *för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare, varav det jordbruk som bedrivs på gårdsbruksenheten ger minst 12 000 euro per år.*

(4 mom. *utesl.*)

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelserna eller den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av

den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överläts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

2) om de gårdsbruksenheter som överläts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen, och den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger varje gårdsbruksenhet som överläts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst två och en halv gånger så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts i fråga om den inkomst som jordbruket på en livskraftig gårdsbruksenhet ger.

(2 mom. som i RP)

26 a §

Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse

(1 mom. som i RP)

En gårdsbruksenhet som har bildats i enlighet med 1 och 2 mom. och som ska avträdas ska enligt förvärvarens utredningar och affärsplan vara ekonomiskt livskraftig så att den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten kan ge förvärvaren under de fem år som följer efter avträdelsen uppgår till minst 25 000 euro per år. I fråga om uträknandet och uppskattandet av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger en i 1 mom. avsedd gårdsbruksenhet och en gårdsbruksenhet som

överläts till en förvärvare iakttas i tillämpliga delar vad som föreskrivs om inkomst av *företagsverksamheten* och upprättandet av en affärsplan i en förordning som statsrådet utfärdat med stöd av 15 §.

77 a §

Slutförande av en påbörjad generationsväxling åren 2013—2018 med avvikelse från regelrätt avträdelse

(1 mom. som i RP)

För att avträdelsestöd ska kunna betalas krävs att

(1 punkten som i RP)

2) förvärvaren är barn till avträdaren eller en i 8 § 4 mom. avsedd nära släkting till avträdaren, antingen ensam eller tillsammans med make,

(3—7 punkten som i RP)

(3—5 mom. som i RP)

(1 och 2 mom. som i RP)

Om avträdelsen sker tidigast den 1 januari 2015 men senast den 28 februari 2015 och sökanden har getts ett i 36 § i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) avsett villkorligt beslut senast den 31 december 2014 eller en ansökan om avträdelsestöd som är anhängig då denna lag träder i kraft har anhängiggjorts senast den 31 december 2014 tillämpas på avträdelsen de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. Härvid tillämpas på en avträdelse som sker 2015 de bestämmelser som gäller avträdelser som sker 2014.

JsUB 18/2014 rd — RP 141/2014 rd

Helsingfors den 14 november 2014

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Markku Eestilä /saml
Lasse Hautala /cent
Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Jukka Kopra /saml

Timo V. Korhonen /cent
Pirkko Mattila /saf
Mats Nylund /sv
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

RESERVATION 1***Motivering***

Vi centerledamöter som undertecknat denna reservation anser det vara bra att regeringen föreslår att lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk fortsätter att gälla fram till slutet av 2018. För att vi också i fortsättningen ska ha en levande landsbygd och inhemsk matproduktion är det väsentligt att fullt ut utnyttja de stöd som EU-lagstiftningen erbjuder för utveckling av landsbygden.

När det gäller avträdelsestöden vore det viktigt att också ta reda på vilka kostnaderna blir och vilken nytta strukturutvecklingen kunde dra av att överträdelsestöd utbetalas också då hela gårdsbruksenheten överläts till en odlare som bedriver egen produktion. Det borde också utredas om EU tillåter att avträdelsestöd betalas också om hela gårdsbruksenheten säljs till en utomstående jordbrukare som fortsätter att bedriva verksamhet.

Vi anser att avträdelsestöd har haft en stor positiv inverkan på strukturutvecklingen inom jordbruket både med avseende på jordbruksföretagarnas medelålder och på gårdsbruksenheternas storlek. Det är beklagligt att åldersgränsen för generationsväxling enligt propositionen ska höjas ytterligare, från nuvarande 59 år till 60 år. Enligt propositionen ska det gälla i fråga om generationsväxlingar som genomförs åren 2017 och 2018.

Vi noterar att den föreslagna ändringen i propositionen understryker att man vid uppskattningen av gårdsbruksenhetens livsduglighet förträdesvis ska bevilja avträdelsestöd för sådana generationsväxlingar där inkomsten är av central betydelse för företagets inkomstbildning. Att den kompletterande verksamheten och skogsbruksinkomsterna lämnas utanför uppskattningen gör emellertid att multifunktionella jordbruk som är viktiga för bioekonomin utesluts från möjligheterna att få avträdelsestöd vid generationsväxlingar på gårdsbruk. Utanför förslagets räckvidd lämnas alltså de mångfunktionella gårdsbruksenheterna, som har utvecklat och investerat i jordbruksföretaget för att få flera inkomstkällor. Sådana är förutom de traditionella jordbruken t.ex. de jordbruksföretag som bedriver tillverkning av bioenergi, är maskinentreprenörer eller bedriver underentreprenadarbete, erbjuder avbytjänster eller bedriver skogsbruk och liknande.

Enligt oss centerledamöter bör lagförslaget ändras så att de mångfunktionella gårdsbruksenheterna omfattas av avträdelsestöd också i fortsättningen.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget godkänns med ändringar (Reservationens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag**Lag****om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 2 §, 8 §, 15 § 1 mom. 4 punkten och 4 mom., 24 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 26 a § 1 och 3 mom. och 77 a §,

sådana de lyder, 2 § delvis ändrad i lag 1787/2009, 8 § delvis ändrad i lag 1000/2012, 15 § 1 mom. 4 punkten och 77 a § i lag 1000/2012, 24 § 1 mom. 2 punkten samt 26 a § 1 och 3 mom. i lag 1787/2009, som följer:

2 och 8 §
(Som i JsUB)

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren vid avträdelsen är ekonomiskt livskraftig och att det jordbruk som bedrivs på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 15 000 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare (utesl.),

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de omständigheter som ska ingå i affärsplanen och som beaktas när gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet bedöms, om bestämmandet av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger och de utredningar som ska förete pensionsanstalten för bestämmande av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger. Genom förordning av statsrådet föreskrivs också närmare om hur det påvisas att gårdsbruksenheten uppfyller de krav som gäller miljön, hygien och djurs välfärd samt om den utbildning och praktiska erfarenhet som krävs av förvärvaren.

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överlåts separata gårdsbruksenheter till förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

2) om de gårdsbruksenheter som överlåts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen, och den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger varje gårdsbruksenhet som överlåts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst två och en halv gånger så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts (utesl.).

Vid beräkning och uppskattning av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger enligt 1 mom. 2 punkten iaktas i tillämpliga delar det som med stöd av 15 § genom förordning av statsrådet bestäms om uppskattning av en gårdsbruksenhets ekonomiska livsduglighet. Närmare bestämmelser om minimibeloppet av den inkomst som (utesl.) bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger som avses ovan och om beloppet av minimiavdragen från den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger utfärdas genom förordning av statsrådet. Förvärvaren av en gårdsbruksenhet som överlåts separat ska för pensionsanstalten förete en utredning om att villkoret i 1 mom. 2 punkten uppfylls.

26 a §

Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse

Om avträdaren ensam eller tillsammans med sin make äger en gårdsbruksenhet tillsammans med en eller flera andra och gårdsbruksenheten odlas gemensamt, kan gårdsbruksenheten utan hinder av 11 § 2 mom. och 26 § 1 mom. avträdas på så sätt att avträdelsen bara gäller en del av gårdsbruksenheten. Ett villkor för avträdelsestöd är att den inkomst som bedrivandet av *företagsverksamhet* ger den gemensamt ägda gårdsbruksenheten kan beräknas överstiga 50 000 euro om året och att det av gårdsbruksenheten kan bildas flera funktionellt självständiga gårdsbruksenheter på det sätt som föreskrivs i 2 mom. Om överlåtelsen av en gårdsbruksenhet som bildats på detta sätt i övrigt uppfyller villkoren för en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, kan avträdelsestöd beviljas till den avträdare som har ägt en del av den gårdsbruksenhet som

varit i gemensam ägo och odlats gemensamt samt till dennes make.

En gårdsbruksenhet som har bildats i enlighet med 1 och 2 mom. och som ska avträdas ska enligt förvärvarens utredningar och affärsplan vara ekonomiskt livskraftig så att den inkomst som bedrivandet av *företagsverksamhet på gårdsbruksenheten* kan ge förvärvaren under de fem år som följer efter avträdelsen uppgår till minst 25 000 euro per år (*utesl.*). I fråga om uträknandet och uppskattandet av *den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger* en i 1 mom. avsedd gårdsbruksenhet och en gårdsbruksenhet som överläts till en förvärvare iaktas i tillämpliga delar vad som föreskrivs om inkomst av *företagsverksamhet och upprättandet av en affärsplan i en förordning som statsrådet utfärdat med stöd av 15 §*.

77 a §
(Som i JsUB)

Ikraftträdandebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 14 november 2014

Timo V. Korhonen /cent
Lasse Hautala /cent

Jari Leppä /cent
Anne Kalmari /cent

RESERVATION 2

Motivering

Regeringen föreslår i sin proposition att lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk ska ändras och att tillämpningen av stödsystemet enligt lagen förlängs så att avträdelsestöd fram till utgången av 2018 kan beviljas lantbruksföretagare som upphör med att bedriva jordbruk på det sätt som föreskrivs i lagen. Dessutom föreslår regeringen vissa ändringar i bestämmelserna om stödmottagarnas ålder och om den minimiinkomst som bedrivandet av jordbruk på lägenheten ska ge då gårdsbruksenheten livsduglighet uppskattas.

Både vår utskottsgrupp och vår riksdagsgrupp vill se en livskraftig och mångsidig landsbygd i vårt land också i framtiden. Olika undersökningar har visat att finländarna uppskattar landsbygden och ren, inhemsk mat. Redan detta är skäl nog att trygga den finländska jordbruksproduktionen. Vi vill också slå ett slag för den finländska landsbygden och det idoga arbete jordbruksföretagarna bedriver.

Enligt regeringens nya förslag om avträdelsestöd bedöms jordbrukens lönsamhet enbart på basis av inkomsterna av jordbruket. I fortsättningen kommer med andra ord inte exempelvis skogsbruksinkomster eller inkomster av annan företagsverksamhet att beaktas i lönsamhetskalkylerna. I den gällande lagen beaktas dessa inkomster.

Enligt regeringens förslag krävs och förutsätts årsinkomster på 15 000 euro av en gårdsbruksenhet. Denna inkomst ska dessutom förvärvas så, att den består enbart av inkomsterna av jordbruk för att man ska kunna få avträdelsestöd under åren 2015-2018. Vår utskottsgrupp anser att en sådan kalkyl innebär risk för att beloppet (15 000 euro) är alltför högt, eftersom det måste nås under fem år i följd för att odlaren ska vara berättigad till avträdelsestöd. Utskottsgruppen befärar i synnerhet att bestämmelserna gör det omöjligt för en dryg tredjedel av gårdsbruksenheterna i vårt land att få avträdelsestöd. Det höga

beloppet begränsar också de små gårdsbruksenheternas möjligheter att bedriva verksamhet, eftersom den som övertar verksamheten har svårt att komma upp till inkomstgränsen. Vår utskottsgrupp anser att inkomstgränsen på 15 000 euro bör sänkas till 8 500 euro.

Regeringen föreslår för det tredje att avträdar-ens åldersgräns ska höjas med ett år till 60 år från ingången av 2017. Det här gäller i det fall att verksamheten avträds till förmån för en nära släkting, också i fråga om generationsväxlingar. I övriga fall förblir åldersgränsen oförändrad, alltså 60 år. Den föreslagna höjningen är enligt utskottsgruppen inte bra, eftersom arbetet som lantbruksföretagare är mycket tungt. Den höjda åldersgränsen är också en utmaning då det inte finns någon arvtagare som kan ta över och där företagaren själv är frisk och vill fortsätta bedriva verksamhet för att överlåta sin stödberättigade gårdsbruksenhet till en utomstående som i sin tur kan utnyttja avträdelsestödet förmåner. Dessutom anser vi att den åldersgräns på 39 år för förvärvaren vid en generationsväxling också är ett problem, eftersom detta i sin tur utesluter generationsväxlingar för dem som är äldre än så. Det här kan vara av avgörande betydelse för jordbrukens fortbestånd.

Vi i utskottsgruppen och riksdagsgruppen anser slutligen att beslutet att avstå från utarrendering av åker som en alternativ avträdelseform, som bortföll på grund av regeringens åtgärder redan 2012, inte heller var bra. På motsvarande sätt bortföll försäljningen av åker som avträdelseform 2013. Dessa åtgärder har på ett avgörande sätt redan försvårat generationsväxlingarna på gårdsbruk. I praktiken har det här lett till att det totala antalet jordbruk har sjunkit ytterligare och påskyndat avfolkningen av landsbygden. Det som också bör noteras i propositionen är att förslaget grundar sig på förtidspensionssystemet för lantbruksföretagare, som måste uppfylla EU-bestämmelserna om statligt stöd. Medlemsstaterna har alltså kunna finansiera förtidspensi-

on för odlare av nationella medel. Det här går inte längre för sig eftersom ett motsvarande system inte fungerar i de övriga EU-länderna. Kommissionen har därför föreslagit att systemet läggs ner. Vår utskottsgrupp kan under inga omständigheter godkänna regeringens proposition.

Förslag

Vi föreslår

att lagförslaget godkänns med ändringar (Reservationsens ändringsförslag).

Reservationens ändringsförslag

Lag

om ändring av lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om stöd för upphörande med att bedriva jordbruk (612/2006) 2 §, 8 §, 15 § 1 mom. 4 punkten och 4 mom., 24 § 1 mom. 2 punkten och 2 mom., 26 a § 1 och 3 mom. och 77 a §, sådana de lyder, 2 § delvis ändrad i lag 1787/2009, 8 § delvis ändrad i lag 1000/2012, 15 § 1 mom. 4 punkten och 77 a § i lag 1000/2012, samt 24 § 1 mom. 2 punkten och 26 a § 1 och 3 mom. i lag 1787/2009, som följer:

2 och 8 §
(Som i JsUB)

15 §

Generationsväxlingsöverlåtelse

Upphörandet med att bedriva jordbruk kan ske så att avträdaren genomför en generationsväxling på sin gårdsbruksenhet genom att överlåta gårdsbruksenhetens åkermark och produktionsbyggnader för bedrivande av jordbruk till en förvärvare som fortsätter med gårdsbruket och

4) som med en affärsplan visar att den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen eller den gårdsbruksenhet som bildas för förvärvaren vid avträdelsen är ekonomiskt livskraftig och att den företagsverksamhet som bedrivs på gårdsbruksenheten under fem år efter avträdelsen ger en inkomst på minst 8 500 euro per år för varje förvärvare eller för de äkta makar som är förvärvare (utesl.),

Genom förordning av statsrådet föreskrivs närmare om de omständigheter som ska ingå i affärsplanen och som beaktas när gårdsbruksenhetens ekonomiska livsduglighet bedöms, om bestämmandet av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger och de utredningar som ska företas pensionsanstalten för bestämmande av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger. Genom förordning av statsrådet föreskrivs också närmare om hur det påvisas att gårdsbruksenheten uppfyller de krav som gäller miljön, hygien och djurs välfärd samt om den utbildning och praktiska erfarenhet som krävs av förvärvaren.

24 §

Generationsväxlingsöverlåtelse för odling separat

Utan hinder av det som föreskrivs i 23 § kan en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, 18 § 3 mom. och 19 § 4 mom. ske även så att av den gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelsen överlåts separata gårdsbruksenheter till

förvärvare som uppfyller villkoren i 15 § för att odlas separat,

— — — — —
 2) om de gårdsbruksenheter som överläts separat har de produktionsbyggnader som behövs med beaktande av produktionsinriktningen, och den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger varje gårdsbruksenhet som överläts separat under de fem följande kalenderåren efter överlåtelsen kan uppskattas vara minst två och en halv gång så stor som den inkomst som enligt 15 § 1 mom. 4 punkten förutsätts (*utesl.*).

Vid beräkning och uppskattning av den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger enligt 1 mom. 2 punkten iaktas i tillämpliga delar det som med stöd av 15 § genom förordning av statsrådet bestäms om uppskattning av en gårdsbruksenhets ekonomiska livsduglighet. Närmare bestämmelser om *minibeloppet av den inkomst som (utesl.) bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger* som avses ovan och om beloppet av minimiavdragen från företagsverksamheten utfärdas genom förordning av statsrådet. Förvärvaren av en gårdsbruksenhet som överläts separat ska för pensionsanstalten förete en utredning om att villkoret i 1 mom. 2 punkten uppfylls.

— — — — —
 26 a §

Skifte av gårdsbruksenhet som är föremål för avträdelse

Om avträdaren ensam eller tillsammans med sin make äger en gårdsbruksenhet tillsammans med en eller flera andra och gårdsbruksenheten odlas gemensamt, kan gårdsbruksenheten utan hinder av 11 § 2 mom. och 26 § 1 mom. avträdas på så sätt att avträdelsen bara gäller en del av gårdsbruksenheten. Ett villkor för avträdelse-

stöd är att den inkomst som bedrivandet av *företagsverksamhet* ger den gemensamt ägda gårdsbruksenheten kan beräknas överstiga 50 000 euro om året och att det av gårdsbruksenheten kan bildas flera funktionellt självständiga gårdsbruksenheter på det sätt som föreskrivs i 2 mom. Om överlåtelsen av en gårdsbruksenhet som bildats på detta sätt i övrigt uppfyller villkoren för en generationsväxlingsöverlåtelse enligt 15 §, kan avträdelsestöd beviljas till den avträdare som har ägt en del av den gårdsbruksenhet som varit i gemensam ägo och odlats gemensamt samt till dennes make.

— — — — —
 En gårdsbruksenhet som har bildats i enlighet med 1 och 2 mom. och som ska avträdas ska enligt förvärvarens utredningar och affärsplan vara ekonomiskt livskraftig så att den inkomst som bedrivandet av *företagsverksamhet på gårdsbruksenheten* kan ge förvärvaren under de fem år som följer efter avträdelsen uppgår till minst 25 000 euro per år (*utesl.*). I fråga om uträknandet och uppskattandet av *den inkomst som bedrivandet av jordbruk på gårdsbruksenheten ger* en i 1 mom. avsedd gårdsbruksenhet och en gårdsbruksenhet som överläts till en förvärvare iaktas i tillämpliga delar vad som föreskrivs om inkomst av *företagsverksamhet och upprättandet av en affärsplan i en förordning som statsrådet utfärdar med stöd av 15 §.*

77 a §

Slutförande av en påbörjad generationsväxling åren 2013—2018 med avvikelse från regelrätt avträdelse

(Som i JsUB)

Ikraftträdandebestämmelsen
 (Som i RP)

Reservation 2

JsUB 18/2014 rd — RP 141/2014 rd

Helsingfors den 14 november 2014

Lauri Heikkilä /saf
Reijo Hongisto /saf
Pirkko Mattila /saf